

28.2.2025

lausuntopalvelu.fi

Viite: VN/20544/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hyvinvointialueiden tehtäviä koskeviksi valtakunnallisiksi tavoitteiksi vuosille 2025-2029

Tausta

Hyvinvointialueiden valtakunnalliset tavoitteet ovat keskeinen osa valtakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen strategista ohjausta. Valtioneuvosto vahvistaa vähintään joka neljäs vuosi valtakunnalliset strategiset tavoitteet hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien hoitamiseksi yhdenvertaisesti, laadukkaasti ja kustannusvaikuttavasti. Valtakunnallisissa tavoitteissa on otettava huomioon valtioneuvoston asettamat julkisen talouden finanssipoliittiset tavoitteet sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 31 §:ssä ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) 15 §:ssä tarkoitetut sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäministeriön selvitykset sekä mahdolliset muut väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen toimintaa ja taloutta koskevat seurantatiedot.

Tehyn näkemykset

Tehyn mukaan hyvinvointialueita tehtäviä koskevat valtakunnalliset tavoitteet ovat pääosin hyvät.

Toimintaa koskevat tavoitteet

Tavoitteeseen sisältyy myös valmiutta ja varautumista edistävät tehtävät ja välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa ja kriiseissä. Tehy pitää soteen kohdistuvaa rahoitusvajetta ja leikkauksia erittäin riskialttiina. Rahalla johtamisen sijaan tulisi siirtyä palvelujen vaikuttavuuden ja sujuvuuden sekä henkilöstön osaamisen hyödyntämisen tavoitteluun. Suomessa tulisi katsoa myös muualle Eurooppaan, jossa koronapandemian jälkeen on pyritty vahvistamaan julkista terveydenhuoltoa, jotta yhteiskunnat olisivat paremmin varautuneita tuleviin kriiseihin ja uusiin pandemioihin. Toimiva julkinen terveydenhuolto on osa suomalaista huoltovarmuutta ja toimivaa erikoissairaanhoidon ei saa rapauttaa.

Tehy kannattaa, että hyvinvointialueiden erot tulee huomioida sekä viiden yhteistyöalueen mallia vahvistaa ja luoda kansallisesti yhteneväiset toimintatavat, jotka mahdollistavat häiriötilanteissa johtamisen ja resurssit yli hyvinvointialueiden.

Tehy nostaa esille, että maamme sosiaali- ja terveydenhuolto on tärkeä osa kansallista huoltovarmuutta, valmiutta ja varautumista poikkeuksellisiin häiriötilanteisiin. Toimivalla sosiaali- ja terveydenhuollolla turvataan muiden osallistuvien toimijoiden ja sektoreiden toimintaedellytyksiä vakavissa kriisi- ja poikkeusoloissa. Erityisesti CBRNE – uhat (kemialliset, biologiset, radioaktiiviset, ydinaseet ja räjähteet) kuormittavat sosiaali- ja terveydenhuollon sektoria ja sen kyky vastata kriisin hallintaan vaikuttaa koko muun yhteiskunnan toimivuuteen. Nykyinen säästöpolitiikka ei huomioi riittävällä tavalla valtakunnalliseen varautumiseen ja ylläpitoon liittyviä tehtäviä sote-sektorilla.

28.2.2025

Tehy kannattaa yhdenvertaisia palveluja, jotka turvaavat laadukkaat, vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut koko väestölle.

Toimintaedellytyksiä koskevat tavoitteet

Tehy pitää erittäin tärkeänä tavoitetta, jossa hyvinvointialueen henkilöstön tulee olla osaavaa, hyvinvoivaa ja hyvinvointialueen tehtäviin riittävää. Tehy korostaa, että riittävä, koulutettu ja hyvinvoiva henkilöstö on keskeinen tekijä laadukkaiden sekä turvallisten sosiaali- ja terveystalveluiden toteuttamisessa. Hyvinvointialueen tulee turvata riittävä henkilöstö työpaikalle täydennyskoulutuksen ajaksi ja että organisaation rakenteen tulee mahdollistaa henkilöstön vuosittainen täydennyskoulutus. Hoitohenkilöstön jatkuva koulutus varautumiseen on keskeistä, jotta he osaavat toimia kriisitilanteissa tehokkaasti. Hyvinvointi- ja yhteistyöaluetasoisien henkilöstön osaamisen käytön tulee olla suunniteltua ja ennakoitua. Tarvitaan toimiva kansallinen mutta myös hyvinvointialueita palveleva tietopohja

Hyvinvointialueen tavoitteissa tulisi näkyä nykyistä paremmin johtaminen erityisesti hoitotyön johtaminen ja selkeät johtamisrakenteet professioiden kesken. Hoitotyön johtajat varmistavat riittävän henkilöstömäärän, resurssien tehokkaan kohdentamisen sekä ammattitaidon parhaan mahdollisen hyödyntämisen, mitkä korostuvat erityisesti poikkeustilanteissa. Henkilöstön jaksamisen tukeminen on olennaista, ja tämä vaatii selkeitä työvuorosuunnitelmia, psyykkistä tukea ja mahdollisuuksia työnohjaukseen. Myös kriisitilanteissa nämä tulee huomioida. Varautumissuunnitteluun tulee sisältyä suunnitelma lisähenkilöstön rekrytoinnista ja kouluttamisesta nopealla aikataululla.

Lausunto on tehty yhteistyössä Suomen Bioanalytiikot ry:n, Suomen terveydenhoidon ammattilaisten STAL ry:n, Suomen Kätilöliitto ry:n, Suomen röntgenhoitajat ry:n ja Suomen sairaanhoitajat ry:n kanssa.

Helsingissä 28.2.2025

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätiedot: petra.marjamaa@tehy.fi, ammatillisen edunvalvonnan päällikkö
